

2019-10-08 Nr. 3PR-112/1

2019-09-25

JAV Žemės ūkio departamento, užsienio valstybių ambasadų, Žemės ūkio atašė bei patarėjams, kuruojantiems žemės ūkio ir maisto pramonės klausimus, organizuoto metinio vizito į Tenesio ir Kentukio valstijas atmintinė

- 1. Komandiruotės tikslas:** Supažinimas su Tenesio ir Kentukio valstijų žemės ūkio ir maisto pramonės sektoriumi, apsilankymas atskirose įmonėse, ūkiuose, minėtų valstijų mokslo ir tyrimų institucijose. Naujų kontaktų užmezgimas.
- 2. Komandiruotės trukmė:** 2019 m. rugsėjo 15 – 21 d.
- 3. Komandiruotės vieta:** Tenesio ir Kentukio valstijos
- 4. Komandiruotės finansavimas:** komandiruotės išlaidos apmokamos iš ŽŪM lėšų.
- 5. Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:**

JAV Žemės ūkio departamentas kiekvienas metais užsienio valstybių ambasadų, Žemės ūkio atašė bei patarėjams, kuruojantiems žemės ūkio ir maisto pramonės klausimus organizuoja išvykas į skirtingas JAV valstijas. Tokie pažintiniai turai organizuojami nuo 1986 m. Šiais metais buvo kviečiama aplankyti Tenesio ir Kentukio valstijose. Organizuotame vizite dalyvavo 36 ambasadų atstovai iš 29 pasaulio valstybių.

Tenesio Valstijos ž. ū.

Tenesio valstijoje yra 68 000 ūkininkų ir rančų savininkų. Žemės ūkio veikloms naudojama apie 10 500 ha žemės. Tenesio visų auginamų pasėlių vertė yra apie 2 mlrd. JAV dolerių, gyvūninės kilmės produktų vertė apie 1,5 mlrd. JAV dolerių. Tenesio valstija ž. ū. ir maisto pramonės produktų eksporto vertė yra apie 1,4 mlrd. JAV dolerių. Pagr. eksporto produktai, tai medvilnė, sojos pupelės, medelynų ir šiltnamių produkcija, maistiniai ir pašariniai grūdai. Svarbiausios eksporto rinkos tai Kanada, Kinija, Vietnamas, Meksika ir Jungtinė Karalystė.

Kentukio Valstijos ž. ū.

Kentukio valstijoje yra 78 000 ūkininkų ir rančų savininkų. Žemės ūkio veikloms naudojama apie 10 100 ha žemės. Kentukio pasėlių vertė yra apie 2,5 mlrd. JAV dolerių, gyvūninės kilmės produktų vertė apie 3,1 mlrd. JAV dolerių. Kentukio valstija ž. ū. ir maisto pramonės produktų eksporto vertė yra apie 2,1 mlrd. JAV dolerių. Pagr. eksporto produktai, tai sojos pupelės, gyvūninės kilmės produktai, tabakas bei maistiniai ir pašariniai grūdai. Top eksporto rinkos Meksika ir Kanada.

Tenesio valstijoje pirmas susitikimas vyko su ž. ū. Komisarų p. Charlie Hatcher. Pristatyta bendra valstijos ž. ū. apžvalga (santrauka žr. aukščiau) daugiau dėmesio skirta pagr. kultūrai - medvilnei. Pristatymus darė medvilnės tarybos bei Memfio miesto medvilnės biržos ir asociacijos atstovai. Organizuotas apsilankymas Tenesio valstijos medvilnės muziejuje, susitikimas žemės ūkio rinkos agentūroje bei medvilnės standartizavimo biure. Minėtas biuras yra sukūręs specialią gradavimo sistemą pagal kurią nustatoma medvilnės drėgmė, užterštumas, spalva, atsparumas tempimui ir pan.). Pagal minėtą gradavimo sistemą atitinkamai biržose yra nustatoma ir produkto kaina. Medvilnės standartizavimo biuro paslaugomis naudojasi daugiau kaip 50 viso pasaulio valstybių.

Organizuotas apsilankymas JAV vidurio - pietuose esantis švietimo, agroverslo, mokslinių tyrimų ir žemės ūkio centre („Agricenter International“) sukuria 524 mln. JAV dolerių metinį ekonominį poveikį regionui, kasmet priima daugiau nei 1,3 mln. lankytojų ir per metus moko daugiau nei 10 000 studentų. „Agricenter International“ yra žemės ūkio augalų ir pasėlių tyrimų

lyderis. Dirbdamas su agroverslo, universitetų sistemomis, vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, „Agricenter“ sukuria profesionalią paslaugų teikimo platformą, kurioje galima nešališkai kurti, vertinti, demonstruoti, mokyti ir pardavinėti naujausias ir pažangiausias žemės ūkio technologijas ir produktus.

Apsilankyta medienos ir medienos produktų gamybos įmonėje. Ši medienos įmonė yra labai svarbi Burn'so apskrities bei visos Tenesio valstijos darbo vietų kūrėja. Apskrityje turi sukūrę apie 250 darbuotojų, per visą valstiją apie 100 000. Gamina tiek aukštos pridėtinės vertės medienos produktus, tiek vietiniai bendruomenei meistrystei reikalingus pirminius produktus. Tai viena iš pirmųjų JAV gamyklų, naudojančių skanavimo technologiją, kad būtų galima tiksliai nustatyti išpjaujamų lentų, plokščių plotį, formą ir defektus. Naudoja tik vietinę medieną. Įdomu, jog vykdant „miško atsodinimo planą“ toks pat miško kiekis išlaikomas jau apie 30 metų.

Organizuotas vizitas į vieną naujai įsteigtą Tenesio valstijos alkoholio varyklų, kurioje pagrindė gaminamas Tenesio viskis. 2009 m. įsteigta varykla šiuo metu pagal gamybos apimtį yra 4 JAV dydį. Gamykla negamina savo vardo gėrimų, bet varo viską pagal privačius užsakymus, vykdo išpilstymą bei turi brandinimo patalpas. Tenesio viskio specifškumas yra tame, jog jis visuomet brandinamas balto ąžuolo bačkose ir garinamas per klevo anglis. Bendraujant su gamyklos atstovais apsikeista kontaktais, nes pasak atstovų, jų pagamintas viskis pagal kainos ir kokybės santykį yra vertinamas ES VN.

Apsilankyta „Deer Valley Farm“, kuris buvo įkurtas 1988 m. Pradžioje užsiimta tik komercinės jautienos auginime, naudojant „Deer“ (elnių) slėniose, kalvose augančią žolę, kas mėšai suteikė aukščiausią kokybę. Šiandien ūkiui priklauso beveik 2500 aukščiausio genetinio lygio Angus galvijų. Ūkyje laikoma keletas Angus veislės reprodukcinių karvių, kurios pagamina aukščiausios kokybės, vieną brangiausių, donoro sėklų kitų gyvulių veisimui.

Kiaulių genetikos ir mėsos kokybės gerinimo kompanijoje PIC (pig improvement company) buvome supažindinti, kaip 40-ye pasaulio valstybių savo biurus turinti kompanija, siekia gerinti kiaulių bandos produktyvumą, mažinti kiaulių kritimą, mažinti atliekų kiekį, gamyboje taupyti darbo jėgą, taip pat nuolatos tobulinti pačios mėsos kokybę. Paminėta, jog daug resursų naudojama kovai su įvairiomis ligomis, o ypač su kiaulių maru, kuris šiuo metu yra palietęs apie 75 proc. visų JAV kiaulių.

Kentukio valstijoje parodyta grūdų perdirbimo įmonė, kuri per diena perdirba apie 600 t įvairių grūdų. Nors įmonė dirba 24/7, tačiau ją valdo tik 4-5 žmonės, nes ji yra pilnai automatizuota. Per metus nuperka 25 mln. bušelių vietoje auginamų kviečių, kurių dabartinė rinkos vertė viršija 100 mln. USD. Kompanija pagamina 750 000 tonų perdirbtų kviečių produktų, įskaitant miltus, kviečių sėlenas ir kviečių gemalus. Dar turi 4 padalinius kitose valstijose ir su visais padaliniais kartu patenka į JAV grūdų perdirbimo kompanijų 10-uką.

Organizuotas apsilankymas paukščių ūkyje, kuris eksperimentiniais tikslais dirba kartu su didžiausia JAV ekologiškos paukštienos gamintoja „Perdue Farms“. Ūkis bando dirbti visiškai „uždaroje ekosistemoje“. Augina savo pašarus, paukščių išmatos panaudojamos laukams tręšti, nes ūkyje įdiegti valymo įrenginiai vandens filtravimo sistema. Paukščiai laikomi atvirose patalpose (ne narvuose), kurios yra izoliuotos nuo aplinkos, tačiau fermeje skurimas mikroklimatas apsaugantis paukščius nuo galimų ligų. Su „Perdue Farms“ pagalba organizuojami įvairūs mokymai tiek profesionalams, tiek edukacinės priemonės mokykloms. Aukštos kokybės ekologiškos paukštienos kainos yra 3 k. didesnės nei paprastu tradicinių būtų išaugintos paukštienos.

Owensboro mieste lankėmės vienoje seniausių JAV aliejinių augalų perdirbimo kompanijoje, kuri gamina valgomuosius aliejus bei biokurą. Tai vienintelė biokuro gamykla Kentukio valstijoje. Kompanija įkurta prieš 133 metus, dirba apie 30 darbuotojų ir tai jau yra 5-os kartos šeimos verslas. Per metus pagaminama apie 1,8 mln. t biokuro.

Didelė dalis Kentukio ž. ū. ir maisto pramonės naudojami vienu didžiausiu Ohajaus upės uostu, kuris yra Owensboro mieste. Šia upe savo produkciją ir gaminius verslas gali nuplukdyti į 5 valstijas (Pensilvaniją, Ohajų, Vakarų Virdžiniją, Indianą, ir Ilinojų). Uostas pradėjo veikti 1976 m. ir tuo metu pagrindė plukdė trąšas ir grūdus. Šiuo metu tai pakankamai modernus uostas kurio teritoriją sudaro apie 150 ha plotas. Sukonstruota moderni bėgių sistema, kuri jungai teritorijoje esančias įmonės su krovos vietomis. Šiomis dienomis per uosta plukdoma apie 136 rūšių įvairiausių gaminių. Įdomu buvo pamatyti, jog dėl Prezidento Trumpo įvestų maito mokesčių plienui ir aliuminiui, šiame uoste dabar yra susikaupę apie 330000 t aliuminio luitų atsargų.

Labai įdomūs susitikimai buvo aukštų technologijų įmonėse gaminančias įvairius bio, farmacinius, medicinos ir žmonių bei gyvūnų sveikatą gerinančius preparatus. Viena, „Kentucky BioProcessing, Inc.“ (KBP) kompanija yra pasaulinė tabako augalų naudojimo baltymams gaminti, išgauti ir valyti lyderė. Kompanijos sukurti procesai ir technologijos taip pat turi potencialą gaminti produktus, kurie būtų naudojami kaip maisto papildai ir naudojami kosmetikoje, kvapiosiose medžiagose, tabako gaminiuose, biokurui ir kitoms komercinėms reikmėms. Ši kompanija ypač per trumpą laiką sukūrė Ebolos virusą naikinančius vaistus (ZMapp vaistai). Kitos, aplankytos „Alltech“ kompanijos pagr. misija yra pagerinti žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą ir efektyvumą pasitelkiant mitybą ir mokslo naujoves. Kompanija atlieka maistinių medžiagų genetikos tyrimą, o sukurtos technologijos padeda gyvūnams maksimaliai padidinti pašaruose esančių maistinių medžiagų kiekį, kad būtų užtikrinta optimali savijauta ir efektyvumas. Alltech bendradarbiauja tiesiogiai su augintojais / gamintojais, norėdami padidinti jų efektyvumą, produktyvumą ir pelningumą teikdami savo analitines paslaugas, kad užtikrinti „stalui“ teikiamų produktų atsekamumą, kokybę ir geresnę mitybą.

JAV Žemės ūkio departamentas suteikė galimybę apsilankyti viename didžiausių JAV žirgų sportą, veisimą ir pardavimus vienijančioje kompanijoje „Keenelande“. Keenelandas yra didžiausias ir žinomiausias grynaveislių žirgų aukcionas, kuriame du kartus per metus rengiamos pasaulinės klasės lenktynės, vyksta pavasario ir rudens pardavimai, į Keenelande atvyksta žirgų savininkai, treneriai, raiteliai ir gerbėjai iš viso pasaulio. Grynaveislius žirgus eksportuoja į 40 pasaulio šalių (LT tarp jų nėra). Pasak kompanijos vadovų, turi geriausią pasaulyje veterinarijos gydytojų komanda. Ture dalyvavusiems Ambasadų atstovams buvo pademonstruotos kaip vyksta žirgų treniruotės ir žirgų aukcionas. „Keenelande“ kompanijos verslas suteikia darbo 60 000 žmonių. Įdomu tai, jog Keenelando vadovai apgailestavo, jog JAV administracijai įvedant maitus Europos produktams kils problemų ir jiems parduodant žirgus Europoje.

„Freeman Corporation“ yra auganti daugialypė medienos faneros gamintoja ir importuotoja. „Freeman Corporation“ po stogu turi apie 25 000 m2 plotą. Šiuo metu ji gamina apie 100 000 m2 pjaustytų ir sukamų fanerų per dieną, kuriose, o kompanijoje dirba dirba 250 darbuotojų. Įdomu tai, jog didžioji dalis faneros gamybai skirtų perdirbimo mašinų yra unikalios ir sukurtos bei pagamintos vietoje.

Žemės ūkio ir komercijos atašė

Vaidotas Ašmonas

Evaldas Gustas
Žemės ūkio viceministras
Evaldas Gustas

